

Perhe-eläke 2011

Perhe-eläke turvaa omaisten toimeentuloa työntekijän tai yrittäjän kuoleman jälkeen. Jos kuoleman on aiheuttanut työtapaturma tai liikenneonnettomuus, korvaukset maksetaan tapaturma- ja liikennevakuutuksen mukaan.

Tapaturma- ja liikennevakuutuksen korvauksista tarkempia tietoja antavat tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöt. Työntekijän kuoleman jälkeen omaisilla on yleensä oikeus myös ryhmähenkivakuutuskorvaukseen, jota haetaan työnantajan tapaturmavakuutusyhtiön kautta.

Kuka saa perhe-eläkettä?

Työeläkelakien mukaista perhe-eläkettä maksetaan leskelle ja lapsille. Myös entinen puoliso voi saada perhe-eläkettä, jos kuollut henkilö oli avioerossa velvoitettu maksamaan hänelle jatkuvaa elatusapua. Asumusero ei estä leskeneläkkeen saamista. Samaa sukupuolta olevilla, parisuhteensa rekisteröineillä henkilöillä on myös oikeus perhe-eläkkeeseen. Avioliitossa asunut ei saa leskeneläkettä asuinkumppaninsa kuoleman jälkeen.

Lapseneläke alle 18-vuotiaalle

Lapseneläkkeen saa alle 18-vuotias lapsi sekä isän että äidin kuoleman jälkeen. Lapseneläkkeen voivat saada sekä kuolleen henkilön oma että hänen ottolapsensa.

Lapseneläkkeen saa myös lesken lapsi tai ottolapsi isä- tai äitipuolensa kuoltua, jos lapsi asui puolisoitten yhteisessä kodissa. Tämä koskee myös rekisteröidyn parisuhteen eloonjääneen osapuolen lasta, jos lapsi asui yhdessä pariskunnan kanssa. Lapsi voi saada perhe-eläkettä samanaikaisesti vain kahden henkilön jälkeen.

Avopuolison lapsi ei voi saada lapseneläkettä toisen avopuolison kuoleman jälkeen. Kasvatilapsi, esim. isovanhempien luona asunut lapsi, ei myöskään voi saada työeläkelakien mukaista perhe-eläkettä kasvattivanhempiensa kuoltua.

Leskeneläke

Leskeneläkkeen ehtona on aina se, että aviopuolisot olivat menneet naimisiin ennen kuin kuollut puoliso oli täyttänyt 65 vuotta. Tämän lisäksi leskeneläkkeen saamiseen vaikuttavat lesken ikä, avioliiton kesto sekä se, onko puolisoilla ollut yhteistä lasta.

Jos puolisoilla on tai on ollut yhteinen lapsi, oma tai ottolapsi, leskellä on oikeus perhe-eläkkeeseen. Lesken iällä tai avioliiton kestolla ei ole tässä tilantees-

sa merkitystä. Leskellä on oikeus eläkkeeseen, vaikka lapsi olisi jo täyttänyt 18 vuotta tai kuollut.

Lapseton leski saa perhe-eläkkeen, jos

- avioliitto oli solmittu ennen kuin leski on täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta ja
- avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Tämän lisäksi lapsettoman lesken perhe-eläkkeen ehtona on, että

- leski oli puolison kuollessa täyttänyt 50 vuotta tai
- alle 50-vuotias leski oli saanut työkyvyttömyyseläkettä yhdenjaksoisesti vähintään kolme vuotta ennen puolison kuolemaa.

Jos lapseton leski on syntynyt ennen 1.7.1950 ja avioliitto solmittu ennen 1.7.1990, leskeneläke maksetaan, vaikka hän olisi ollut avioliiton solmimishetkellä yli 50-vuotias.

Jos puolisot olivat eronneet ennen kuolintapausta, voidaan leskeneläkettä maksaa myös entiselle puolisolle. Ehtona on kuitenkin, että hänellä oli oikeus jatkuvaan elatusapuun entiseltä puolisoltaan ja hän täyttää edellä selostetut leskeneläkkeen saantiehtot.

Miten perhe-eläke lasketaan?

Perhe-eläke lasketaan aina kuolleen työntekijän tai yrittäjän työeläkkeen perusteella.

Jos eläkkeellä oleva henkilö kuolee, perhe-eläke lasketaan hänelle kuolinhetkellä maksettavan työeläkkeen mukaan. Jos eläkkeessä oli mukana lapsikorotus alle 18-vuotiaista lapsista, se poistetaan ennen perhe-eläkkeen laskemista. Jos eläkkeellä ollut henkilö teki ansiotyötä eläkkeensä aikana, siitä on karttunut vuodesta 2005 alkaen uutta eläkettä. Myös tämä karttunut eläke otetaan mukaan perhe-eläkettä laskettaessa.

Osatyökyvyttömyyseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen saajan jälkeen myönnettävä perhe-eläke lasketaan sen mukaan, paljonko hän olisi kuolinhetkellään saanut täyttä työkyvyttömyyseläkettä.

Jos työssä oleva henkilö kuolee, perhe-eläke lasketaan hänen työkyvyttömyyseläkkeestään. Tällä tarkoitetaan sen suuruista työkyvyttömyyseläkettä, jonka hän olisi saanut, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi

Perhe-eläke kuolleen henkilön eläkkeestä

Lasten lukumäärä	Ei lapsia	Yksi lapsi	Kaksi lasta	Kolme lasta	4 lasta tai enemmän
Leskeneläke	6/12	6/12	5/12	3/12	2/12
Lapseneläkkeet	-	4/12	7/12	9/12	10/12
Yhteensä	6/12	10/12	12/12	12/12	12/12

Esimerkki: Kaksilapsisen perheen isä tai äiti kuolee. Hänen täysi työkyvyttömyyseläkkeensä kuolinhetkellä oli 1 500 euroa/kk. Leskeneläke on 5/12 tästä eläkkeestä eli 625 euroa ja lapseneläkkeiden yhteismäärä on 7/12 eli 875 euroa, josta kumpikin lapsi saa 437,50 euroa/kk.

kuolinpäivänään.

Eronneen puolison leskeneläkkeeseen vaikuttaa edunjättäjän hänelle maksaman elatusavun määrä.

Lesken omat tulot ja eläke

Jos perhe-eläkettä maksetaan vain leskelle, eläke on korkeintaan puolet menehtyneen puolison eläkkeestä. Lesken omat ansiotulot tai työeläke voivat vaikuttaa eläkkeen määrään.

Jos leski ei vielä saa eläkettä, perhe-eläkkeessä otetaan huomioon hänen laskennallinen eläkkeensä. Tällä tarkoitetaan sitä työkyvyttömyyseläkettä, jonka leski itse saisi, jos tulisi työkyvyttömäksi puolison kuollessa. Jos laskennallinen eläke ei vastaa lesken todellisia tuloja, leski voi pyytää eläkelaitosta ottamaan huomioon hänen oikean suuruiset tulonsa.

Jos leski on jo eläkkeellä puolison kuollessa, hänen omasta ansiotyöstään karttunut eläke voi pienentää leskeneläkkeen määrää. Leskeneläkettä laskettaessa otetaan huomioon kaikki lesken saamat työeläkkeet (osa-aika- tai osatyökyvyttömyyseläkettä lukuun ottamatta) sen suuruusina kuin niitä maksettiin puolison kuolinhetkellä.

Milloin leskeneläkkeen vähennys tehdään?

Lesken omat tulot otetaan huomioon

- **heti leskeneläkkeen alkaessa**, jos leskeneläke myönnetään 65 vuotta täyttäneelle tai omaa työeläkettä saavalle leskelle
- **puolen vuoden kuluttua puolison kuolemassa**, jos leskeneläke myönnetään alle 65-vuotiaalle leskelle, joka ei saa omaa työeläkettä ja jolla ei ole alaikäisiä lapsia. Tässä tapauksessa leskelle maksetaan kuuden ensimmäisen kuukauden ajan leskeneläkettä, joka on puolet kuolleen puolison eläkkeestä.

- **kun nuorin lapsi täyttää 18 vuotta.** Tämä edellyttää, että leski ja lapsi asuivat samassa taloudessa edunjättäjän kuolintapauksen sattuessa.

Leskeneläkkeen eläkevähennys

Jos lesken oma tai laskennallinen työeläke ylittää 626,50 euroa kuukaudessa (leskeneläkkeen vähennyksen peruste v. 2011 tasossa), ylimenevä osuus vähentää leskelle maksettavaa perhe-eläkettä. Vähennys on puolet lesken oman tai laskennallisen eläkkeen ja leskeneläkkeen vähennyksen perusteiden erotuksesta.

Perhe-eläkkeen kertakorotus

Alle 51-vuotiaana kuolleen henkilön jälkeen laskettua perhe-eläkettä korotetaan, kun eläke on jatkunut viisi vuotta. Kertakorotus lisätään perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläkkeen tai kuolleen henkilön oman eläkkeen alkamisesta on kulu- nut vähintään viisi täyttä kalenterivuotta. Kuollut henkilö on voinut olla kuolinhetkellä työkyvyttömyyseläkkeellä tai yhä työelämässä. Kertakorotus turvaa eläkkeen tason säilymisen.

Korotus vaihtelee 1–25 prosentin välillä. Suuruus määräytyy sen mukaan, minkä ikäinen edunjättäjä olisi ollut korotusvuoden alussa. Täysi 25 prosentin korotus lisätään perhe-eläkkeeseen, jossa edunjättäjä olisi tuolloin ollut 24–31-vuotias. Tätä vanhemmilla ikäluokilla korotus pienenee yhdellä prosenttiyksiköllä kutakin ikävuotta kohden. Jos edunjättäjä olisi ollut korotushetkellä 56-vuotias tai vanhempi, kertakorotusta ei enää myönnetä.

Eläkettä korotetaan tällä tavoin vain kerran. Kertakorotus nostaa eläkkeen tasoa pysyvästi ja sen määrä tarkistetaan vuosittain indeksillä. Korotusta ei tarvitse itse hakea. Ilmarinen ilmoittaa eläkkeensaajalle sekä korotuksen että muuttuneen kokonaiseläkkeen mää-

Leskeneläke eläkevähennyksen jälkeen

Edun- jättäjän eläke €/kk	Täysi lesken eläke €/kk	Lesken oma eläke €/kk										
		600	800	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000
		Vähennetty leskeneläke €/kk										
600	300	300	213	113	0	0	0	0	0	0	0	0
1000	500	500	413	313	63	0	0	0	0	0	0	0
1500	750	750	663	563	313	63	0	0	0	0	0	0
2000	1000	1000	913	813	563	313	63	0	0	0	0	0
2500	1250	1250	1163	1063	813	563	313	63	0	0	0	0
3000	1500	1500	1413	1313	1063	813	563	313	63	0	0	0
3500	1750	1750	1663	1563	1313	1063	813	563	313	63	0	0
4000	2000	2000	1913	1813	1563	1313	1063	813	563	313	63	0
4500	2250	2250	2163	2063	1813	1563	1313	1063	813	563	313	63
5000	2500	2500	2413	2313	2063	1813	1563	1313	1063	813	563	313

Esimerkki leskeneläkkeen eläkevähennyksen vaikutuksesta vuonna 2011, jos leski ei saa omaa työeläkettä eikä hänellä ole alaikäisiä lapsia: Jos kuolleen puolison oma työeläke oli 1 500 euroa/kk ja lesken oma laskennallinen työeläke 1 000 euroa/kk, leskelle maksetaan leskeneläkettä 563 euroa/kk.

rät. Kertakorotus ei pienennä kansaneläkettä.

Milloin perhe-eläke alkaa ja päättyy?

Perhe-eläke alkaa kuolemaa seuraavan kuukauden alusta. Jos eläkkeen hakeminen viivästyy, eläkettä voi saada yleensä enintään puolen vuoden ajalta takautuvasti.

Lapsen eläke päättyy, kun hän täyttää 18 vuotta tai hänet annetaan ottopapseksi. Perheen sisäinen adoptio ei kuitenkaan vaikuta lapsen eläkkeeseen. Eläke ei jatku lapsen työkyvyttömyyden tai opiskelun vuoksi.

Leskelle maksetaan perhe-eläkettä koko hänen loppuelämänsä ajan, ellei hän mene uudelleen naimisiin alle 50-vuotiaana.

Jos leski menee uudelleen naimisiin

Leskeneläke lakkaa, jos leski menee uudelleen naimisiin alle 50-vuotiaana. Tällöin hänelle maksetaan kertasuorituksena kahden tai kolmen vuoden eläke.

50 vuotta täyttäneen lesken avioituminen ei vaikuta hänen eläkkeeseensä.

Perhe-eläkettä myös Kelalta

Kelan maksamaa perhe-eläkettä voivat saada Suomessa asuvat lapset ja alle 65-vuotias leski Suomessa asuneen

henkilön kuoleman jälkeen. Tarkempia tietoja Kelan perhe-eläkkeestä saat Kelan toimistoista ja internetsivuilta (www.kela.fi).

Miten perhe-eläkettä haetaan?

Työ- ja kansaneläkelain mukaisia perhe-eläkkeitä haetaan yhteisillä perhe-eläkehakemuslomakkeilla. Jos eläkettä haetaan lesken lisäksi lapsille, täytetään myös erillinen lapsen perhe-eläkehakemuslomake. Jokaiselta lasta kohden täytetään oma lomakkeensa. Perhe-eläkehakemuslomake pitää täyttää myös silloin, kun eläkettä haetaan vain lapsille.

Lomakkeet voit täyttää ja tulostaa Ilmarisen verkkosivuilta www.ilmarinen.fi. Lomakkeita saat myös kaikista eläkelaitoksista, vakuutusyhtiöiden kontto-reista sekä Eläketurvakeskuksesta.

Perhe-eläkkeen maksaminen

Työeläkelakien mukaisen perhe-eläkehakemuksen käsittelee ja maksaa yleensä se eläkelaitos, jossa edunjättäjän työsuhde tai yrittäjätoiminta oli viimeiseksi vakuutettuna.

Perhe-eläkkeet ovat veronalaista tuloa. Jokaista perhe-eläkkeen saajaa verotetaan erikseen.

Ilmarinen palveluksessasi

.....

Verkkopalvelumme tarjoaa helpon tavan asioida Ilmarisen kanssa, olitpa sitten työelämässä tai eläkkeellä. Sivuiltamme löydät runsaasti hyödyllistä tietoa eläketurvasta ja eläkkeen hakemisesta. Sieltä saat myös Ilmarisen julkaisut ja eläkehakemuslomakkeet.

Omat eläketietosi verkkopankkitunnuksilla

Saat tietoa ansiotyöstä kertyvästä eläkkeestäsi, kun kirjaudut Eläkepalveluumme. Maksuttomasta palvelusta näet mm. vuosittain lähetettävän työeläkeotteesi. Kun valitset toimitustavaksi verkko-otteen, toimitamme työeläkeotteesi sähköisesti myös jatkossa. Halutessasi muistutamme sinua sähköposti- tai tekstiviestillä, kun uusin otteesi on luettavissa.

Asiakaspalvelumme auttaa sinua mielellään kaikissa eläketurvaan liittyvissä kysymyksissä.

Ilmarisen asiakaspalvelu

- Verkkopalvelut www.ilmarinen.fi
- Puhelinpalvelu 010 195 000, arkisin klo 8–17.
- Postiosoite Ilmarinen, Porkkalankatu 1, 00018 Ilmarinen
- Käyntiosoite Ilmarinen, Porkkalankatu 1, Helsinki

Vaivattomasti verkosta

www.ilmarinen.fi

- Ilmarisen julkaisut ja eläkehakemuslomakkeet
- Ohjeet eläkkeen hakemiseen
- Hyödyllistä tietoa eläketurvasta ja eläkkeen maksamisesta

Porkkalankatu 1, 00018 Ilmarinen,
puhelin 010 284 11,
www.ilmarinen.fi